

P.Z. br. 899

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-03/15-01/127

URBROJ: 65-15-02

Zagreb, 10. rujna 2015.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju, s Konačnim prijedlogom zakona*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavila Vlada Republike Hrvatske, aktom od 10. rujna 2015. godine uz prijedlog da se sukladno članku 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora predloženi Zakon donese po hitnom postupku.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila mr. sc. Borisa Lalovca, ministra financija, Igora Rađenovića, zamjenika ministra financija, Miljenka Fičora, pomoćnika ministra financija i glavnog državnog rizničara, te Borisa Šuvaka, pomoćnika ministra financija.

PREDSJEDNIK

Josip Leko

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 022-03/15-01/105

Urbroj: 50301-05/16-15-3

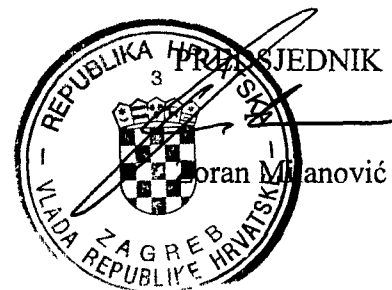
Zagreb, 10. rujna 2015.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju, s Konačnim prijedlogom zakona

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članaka 172. i 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/13), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju, s Konačnim prijedlogom zakona za hitni postupak.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila mr. sc. Borisa Lalovca, ministra financija, Igora Rađenovića, zamjenika ministra financija, Miljenka Fičora, pomoćnika ministra financija i glavnog državnog rizničara, te Borisa Šuvaka, pomoćnika ministra financija.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA ZAKONA O POTROŠAČKOM
KREDITIRANJU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, rujan 2015.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA ZAKONA O POTROŠAČKOM KREDITIRANJU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Tijekom 2004. do 2008. godine, kreditne institucije i drugi vjerovnici su svojom ponudom kredita intenzivno nudile kredite vezane uz CHF ili valutu klauzulu u CHF, budući da su u tom razdoblju tečaj CHF u odnosu na hrvatsku kunu te kamatne stope na CHF bile niske u odnosu na kretanje tečaja i kamatnih stopa u CHF u prethodnim razdobljima (na razini tečajeva iz 1998. godine), a što je bilo uzrokovano određenim značajnim kretanjima na svjetskim financijskim tržištima. Kako je navedeno razdoblje obilježila i značajna ekspanzija kreditiranja stanovništva u Republici Hrvatskoj, prema Hrvatskoj narodnoj banci, ukupan iznos bruto odobrenih kredita vezanih uz CHF na kraju 2008. godine dosegao je kunksu protuvrijednost od 39,1 milijardi kuna.

Takav kreditni proizvod bio je alternativa široko rasprostranjenom kreditnom proizvodu vezanom uz EUR ili valutnu klauzulu u EUR, s obzirom da su kamatne stope na takve kredite u to vrijeme bile više od kamatnih stopa na CHF te je određeni broj potrošača koji nisu ispunjavali uvjete za dobivanje kredita vezanih za EUR, ispunjavao kreditne uvjete za dobivanje kredita vezanih u CHF, budući da im je iznos obroka odnosno anuiteta radi niže kamatne stope bio manji od iznosa obroka odnosno anuiteta koji bi bio da je isti kredit bio vezan uz EUR. Navedenim su kreditne institucije i ostali vjerovnici omogućili plasiranje kredita osobama koje nisu u potpunosti bile kreditno sposobne u odnosu na EUR ili kunu.

Bitno je naglasiti da su kreditne institucije i ostali vjerovnici izvore za takve kredite primarno pronalazile u EUR-ima, zaduživanjem u inozemstvu ili na domaćem tržištu, a što je razvidno iz njihovih financijskih izvještaja, prvenstveno iz bilješke valutnog rizika u kojoj je prikazana otvorena devizna pozicija kreditne institucije na kraju svakog razdoblja.

Nadalje, jednako je bitno naglasiti da je sukladno tadašnjoj regulativi o deviznom poslovanju zaduživanje domaćih fizičkih i pravnih osoba u stranoj valuti bilo zabranjeno, odnosno bilo je dozvoljeno u iznimnim slučajevima. Stoga su fizičkim i pravnim osobama stvarno isplaćivani iznosi u kunama, dok je ugovaranje povrata iznosa kredita u stranoj valuti ili valutnoj klauzuli vezanoj za stranu valutu predstavljalo ugovaranje zaštitnog mehanizma (ugrađenog derivativa) kojim su se kreditna institucija i ostali vjerovnici štitili od tečajnog rizika deprecijacije kune, a primarno s ciljem sprečavanja ostvarivanja gubitaka radi činjenice da su izvori za takve kredite najvećim dijelom stvarno pribavljeni u devizi, i to najvećim dijelom u EUR.

Iako je možda u trenutku odobravanja kredita, zaštitni mehanizam vezan uz CHF potrošačima nosio niži obrok ili anuitet, činjenica je da su podizanjem takvih kredita potrošači

postali značajno izloženi u valuti u kojoj ne zarađuju svoj dohodak, koja nije istovjetna valuti (EUR) u kojoj su dominantno denominirana tržišta za koje svrhe su se takvi krediti podizali – tržište nekretnina, tržište najma, tržište automobila i dr., a što je predstavljalo značajan rizik da u slučaju značajnog porasta tečaja i kamatnih stopa (što obično nosi i obrnuto proporcionalan pad vrijednosti sredstava koja su vezana uz drugu valutu, a u koje su kreditna sredstva uložena) neće biti dostatni za namirenje takvog zaštitnog mehanizma u CHF.

Navedeno se je upravo i dogodilo čim su uslijedile promjene na financijskim tržištima uslijed kojih su od 2008. godine tečaj i kamatne stope na CHF počele ponovo rasti, a što je značajno premašilo očekivanja od 2010. godine kada je tečaj CHF prešao iznos od 5,00 kn za 1 CHF, koliko je zadnji put iznosio u 2002. godini.

Nakon toga, tečaj CHF je kontinuirano i nepovratno jačao, zabilježen je i porast kamatnih stopa na CHF radi čega se dužnici čiji su krediti vezani uz CHF suočavaju sa značajnim poteškoćama u otplati kredita, i to ponajprije stambenih. Naime, krediti u CHF ponajviše su prisutni kod stambenih kredita gdje prema podacima Hrvatske narodne banke čine 38% ukupno svih iznosa stambenih kredita, a više od 90% svih kredita vezanih uz CHF.

Na isti način, problem kredita vezanih uz CHF nije svojstven samo za Hrvatsku. Pojavio se i u drugim državama srednje i jugoistočne Europe, radi čega je zakonodavac i u tim zemljama posegnuo za zakonskim rješavanjem problema, pri čemu se rješenja razlikuju od države do države, a nema niti jedinstvenog pristupa pri rješavanju problema u državama članicama Europske unije. Na zakonske intervencije odlučile su se Mađarska, Poljska, Srbija i Crna Gora.

Nadalje, problem kredita vezanih uz takve volatilne valute, koje nisu dominantno prisutne na domaćim tržištima pojavio se je i 80-ih godina u Australiji, a u novije vrijeme na Islandu. I u tim slučajevima zakonodavac je posegnuo za rješenjima kojima se je problematika rješavala ukidanjem ili konverzijom takvih zaštitnih mehanizama.

Prvi značajan korak u Hrvatskoj u borbi s problemom kredita u CHF je bila izrada novele Zakona o potrošačkom kreditiranju u 2013. godini kojom se uvodi mehanizam zaštite dužnika od porasta tečaja koji premašuje 20%, na način da se u takvim valutama ograničava i fiksira iznos kamatne stope sve dok aprecijacija takve valute traje, radi čega je kamatna stopa na kredite vezane uz CHF fiksirana na iznos od 3,23%. Ovom mjerom, građanima je olakšana otplata mjesečnih anuiteta odnosno obroka, a financijski učinak ove mjere je procijenjen od strane Hrvatske narodne banke na iznos od otprilike 500 milijuna kn.

No kao posljedica šokantne Odluke Švicarske narodne banke iz siječnja 2015. godine kojom odustaje od obrane tečaja svoje nacionalne valute u odnosu na EUR koja je uzrokovala prekonoćni značajni porast vrijednosti CHF, kao jedino moguće optimalno rješenje u tom trenutku izabrano je zamrzavanje otplatnog tečaja na 6,39 kuna za 1 CHF za idućih godinu dana čime je omogućeno dužnicima da u razdoblju od godine dana otplaćuju anuitet kredita po tečaju koji je vrijedio prije odluke Švicarske narodne banke da prekine vezivanje tečaja CHF uz EUR sve do iznalaženja trajnog rješenja. Trošak ove mjere snose banke, a Hrvatska narodna banka procjenjuje da trošak tečajnih razlika uslijed ovakvog zamrzavanja tečaja na godišnjoj razini iznosi otprilike 400 milijuna kuna.

U isto vrijeme, uslijed ekonomske situacije i tržište nekretnina obilježava negativan trend pada vrijednost odnosno usklađenja vrijednosti s obzirom da su radi značajne ponude

nekretnina cijene na navedenom tržištu značajno pale u posljednjih nekoliko godina. Radi toga, dužnici u CHF većinom nisu u mogućnosti podmiriti kreditnu obvezu niti prodajom nekretnine koja je bila predmet kupnje takvim kreditom.

Naime, uslijed značajne aprecijacije tečaja CHF te porasta kamatnih stopa na CHF, te značajno manje aprecijacije tečaja EUR i pada kamatnih stopa na EUR, protuvrijednost u EUR-ima iznosa preostale glavnice koja je vezana uz CHF, nakon otprilike 8 godina redovite otplate danas je značajno veća u odnosu na početnu protuvrijednost u EUR-ima iznosa početno odobrene glavnice koja je vezana uz CHF, radi čega je ista i značajno veća od tržišne vrijednosti nekretnine koja je založena za osiguranje povrata kredita.

Primjera radi, EUR-ska protuvrijednost glavnice kredita koji je u zadnjem kvartalu 2006. godine odobren u iznosu od 100.000 CHF po tečaju od 4,6 kn za 1 CHF tada je iznosila otprilike 63.000 EUR. Nakon 8 godina redovite otplate, neotplaćena glavnica po takvom kreditu koji je dan na rok od 25 godina danas iznosi otprilike 77.000 CHF ili 74.000 EUR.

Nadalje, značajnom broju dužnika su nominalno i efektivno smanjena primanja dok im se s druge strane povećalo učešće otplatnih anuiteta/obroka kredita u ukupnim primanjima (u nekim slučajevima i više od 50%). Smanjenje otplatnog potencijala na razini kućanstva dovela je prosječnog dužnika do prezaduženosti, pa i do dužničkog ropstva jer je razina njegovih mjesečnih primanja postala preniska za financiranje preuzetih zaduženja.

U sagledavanju aspekata nastale situacije, među najvažnijim činjenicama je i činjenica da efekti porasta vrijednosti zaštitnog mehanizma u CHF za vjerovnike u najvećem broju slučajeva i u najvećem opsegu predstavljaju nerealizirane dobitke i nisu posljedica stvarnih priljeva novca u navedenoj valuti, niti je početni odljev novca vjerovnika nastao u navedenoj valuti tj. u CHF, već u kunama. Nadalje, dužnici nisu u novcu primili iznose protuvrijednosti u CHF, već kunske iznose, te je i porast kreditnog zaduženja odraz revalorizacije po tečaju CHF, a što predstavlja nerealizirani pripis povećanja kreditnog zaduženja koji nije rezultat stvarnog priljeva novca dužniku.

Također, vjerovnici su izvore sredstava za novčane isplate po navedenim kreditima prvenstveno i u najvećoj mjeri pribavile u EUR-ima i u kojima su i njihova zaduženja i danas denominirana, uz razliku što su radi upravljanja otvorenom deviznom pozicijom sklapali određene derivativne instrumente obrnutog predznaka, s ciljem neutraliziranja nerealiziranih efekata u poslovnim knjigama, a radi čega po navedenim instrumentima također ne dolazi do novčanih odljeva u punom iznosu kako je isti evidentiran u poslovnim knjigama vjerovnika.

Stoga ugovorni odnosi koji vjerovniku jamče visoke povrate temeljem zaštitnog mehanizma u CHF dovode dužnika u neravnopravan i ovisan položaj uslijed kojeg mora vraćati iznos koji značajno premašuje iznos stvarnog novca koji je isti primio, a koji također vjerovnik nikada nije niti stvarno isplatio.

Izvršna vlast se zbog jačine i značajnosti učinaka ovakvih kreditnih zaduženja aktivno uključila u rješavanje navedene problematike. Tako se Ministarstvo financija aktivno uključilo u rješavanje problema kredita u CHF te je osnovalo Radnu skupinu početkom 2015. godine odmah nakon fiksiranja tečaja u cilju iznalaženja trajnog rješenja na dobrovoljnoj osnovi čiji članovi su bili, osim predstavnika Udruge franak i predstavnika kreditnih institucija, predstavnici Ministarstva pravosuđa i Ministarstva socijalne politike i mladih. Predstavnici Udruge franak predlagali su konverziju kredita u CHF u kredite u kunama po

početnom tečaju uz daljnju primjenu fiksne kamatne stope jednake početnoj kamatnoj stopi, dok su predstavnici kreditnih institucija predlagali prodaju potraživanja i založene imovine specijaliziranoj državnoj agenciji uz naknadu na temelju tržišne vrijednosti nekretnine te zaštićeni najam s pravom prvokupa za dužnika te otpust duga preko visine vrijednosti kupljenog stana uz podmirenja duga prijenosom stana u vlasništvo banci, slobodnog od osoba i stvari i bez poreznog opterećenja kupoprodaje (*walk away* opcija), a prema socijalnim kriterijima.

S obzirom da vjerovnici i dužnici u CHF do sada nikako nisu uspjeli iznaći obostrano prihvatljivo rješenje, niti su pregovori vođeni u Ministarstvu financija urodili plodom, sve naprijed navedeno navelo je zakonodavca da ovim Zakonom postavi temelj za trajno rješenje problema u CHF.

Uzimajući u obzir sve prethodno navedeno i sagledavajući činjenice, ravnotežu odnosa, stvarno uložena sredstva, te vodeći računa o ravnopravnom položaju dužnika u CHF u odnosu na dužnike u drugim valutama, ovim Zakonom se provodi konverzija kredita s ugovorenim zaštitnim mehanizmom u CHF u kredit sa ugovorenim zaštitnim mehanizmom u EUR, koji odgovara stvarnoj valuti izvora sredstava kojom su vjerovnici raspolagali, te odgovara valuti u kojoj su denominirana tržišta nekretnina i drugih roba koje su najvećim dijelom nabavljane navedenim kreditima.

Bitno je također naglasiti da je ova snažna zakonodavna intervencija izvanredna i jednokratna, a temelji se na ustavnom načelu da je Republika Hrvatska jedinstvena i nedjeljiva socijalna država (članak 1. Ustava) i na načelu da je država ta koja potiče gospodarski napredak i socijalno blagostanje građana (članak 49. Ustava). Socijalna država konstitutivni je element europskog ustavnog identiteta, što potvrđuje i Ustav Republike Hrvatske.

Prema podacima Hrvatske narodne banke u razdoblju od 2005. do 2007. godine odobreno je gotovo 90% kreditnih partija stambenih kredita u CHF i s valutnom klauzulom u CHF. Iz navedenoga proizlazi da ovi krediti predstavljaju značajan oblik stambenog kreditiranja u Republici Hrvatskoj. Uglavnom su se koristili za financiranje stanovništva, a podiglo ih je oko 4% kućanstava.

Naime, oko 73.000 dužnika, od kojih još 53.000 i danas (prema podacima Hrvatske narodne banke) izravno je bilo pogođeno rastom glavnice i rastom anuiteta odnosno obroka, a što predstavlja izravnu ugrozu za 200.000 do 300.000 građana Republike Hrvatske. Na taj način ugroženo je zdravlje ljudi koje štiti i Ustav Republike Hrvatske (članci 16. i 50.).

Kao trajno rješenje predloženo ovim Zakonom uređena je konverzija kredita u CHF u kredite u EUR, odnosno konverzija kredita u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredite u kunama s valutnom klauzulom u EUR.

Stoga je sam postupak konverzije usklađen s ciljevima konverzije, a to je osigurati redovitu otplatu kreditnih zaduženja dužnika, u iznosu i pod uvjetima koji dužnika ne dovode u neravnopravan i dužnički ovisan položaj u odnosu na vjerovnika, pri tome se vodeći načelom kojim se osigurava ravnopravan, a nikako povoljniji položaj u odnosu na dužnike koji su ugovorili zaštitni mehanizam u EUR. Također, konverzijom se predviđa raspodjela troška konverzije između vjerovnika i dužnika na način da svaka strana snosi određeni trošak sukladno svojim mogućnostima, a uvažavajući pri tome osnovno načelo da stvarno isplaćena

ekonomska supstanca pojedine od strana ne bude umanjena ili neravnopravno povećana na teret druge strane.

Sukladno tome, ovim Zakonom uređuje se način izračuna konverzije kredita u CHF u kredit u EUR odnosno kredita u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredit u kunama s valutnom klauzulom u EUR na način da se položaj potrošača s kreditom denominiranim u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u EUR, a položaj potrošača s kreditom denominiranim u kunama s valutnom klauzulom u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR.

Ovim Zakonom su obuhvaćeni svi krediti u CHF odnosno s valutnom klauzulom u CHF, bez obzira na vrstu i namjenu te rok trajanja u kojima dužnikova obveza iz kredita ili obveza vraćanja primljenog koja je nastala zbog prestanka ugovora o kreditu nije ispunjena ili je prisilno ostvarena. Navedenim se osigurava konverzija svih kredita koji su u redovitoj otplati, koji su raskinuti, koji su prodani ili na neki drugi način preneseni ili ustupljeni drugoj strani, te koji su u postupku namire, krediti kojima obveza nije prestala jer nisu namireni u potpunosti, krediti za koje su pokrenuti ovršni postupci, a isključuju se krediti koji su namireni u cijelosti ili su prethodno konvertirani u drugu valutu.

Potrošač ima mogućnost izbora konvertirati kredit u EUR ili nastaviti s otplatom vezanom uz CHF, pri čemu ako nastavi s otplatom vezanom uz CHF, istu nastavlja otplaćivati po tečaju od 6,39 do isteka roka odredbe članka 11.d Zakona, i uz kamatnu stopu definiranu člankom 11.a stavkom 5. Zakona, koja se primjenjuje dok je iznos aprecijacije CHF veći od 20% utvrđeno na način kako je definirano Zakonom.

S obzirom da su uslijed aprecijacije CHF u prethodnim godinama vjerovnici u svojim poslovnim knjigama evidentirali nerealizirane dobitke zbog usklađenja s tečajem, usklađenje zbog konverzije, koje će u najvećoj mjeri biti nerealizirani gubitak također snose vjerovnici. Ukupan iznos usklađenja u vidu nerealiziranih gubitaka procjenjuje se na oko 7 milijardi kuna. S obzirom da je u prethodnim razdobljima temeljem navedene nerealizirane dobiti plaćen porez na dobit, u razdoblju u kojem će se iznos nerealiziranog gubitka evidentirati u poslovnim knjigama vjerovnika, isti će biti porezno priznati rashod radi čega će iznos plaćenog poreza na dobit odnosno prihod u državnom proračunu temeljem poreza na dobit od strane vjerovnika biti oko 700 milijuna kuna niži.

Važno je istaknuti kako trošak konverzije kredita iz CHF u EUR, odnosno s valutnom klauzulom u CHF u kredite s valutnom klauzulom u EUR neće izravno snositi građani. No, proračunski korisnici neće zbog toga imati manje sredstava na raspolaganju, već će ista biti osigurana iz drugog izvora ukoliko će iznos poreza na dobit biti manji. Naime, ovaj Zakon predstavlja mjeru koja je kako je ranije navedeno izvanredna i jednokratna čiji cilj je izbjeći dužničku krizu i potaknuti građane zadužene u CHF na povećanje osobne potrošnje, odnosno omogućiti im da dio povećanog raspoloživog dohotka preusmjere na daljnje razduživanje (primjerice, smanjenje minusa na tekućim računima) što je jedan korak više prema boljim gospodarskim rezultatima, ali i boljem društvu općenito.

Ovim Zakonom postići će se još jedan važan cilj, a to je rasterećenje sudova. Naime, značajan broj potrošača podnio je (ili namjerava podnijeti) pojedinačne tužbe pred općinskim sudovima u kojima od vjerovnika tražiti povrat razlike između ugovorene i promjenjive kamate koje su im vjerovnici jednostrano odredili tijekom otplate. Konverzijom kredita

smanjit će se opterećenost općinskih sudova brojem tužbi, a s druge strane potrošači neće biti izloženi mogućim sudskim troškovima.

Za primjenu povratnog djelovanja pojedinih odredbi postoje posebno opravdani razlozi, odnosno procijenjeno je kako je cilj zaštite korisnika kredita u CHF i s valutnom klauzulom u CHF veći od značaja pravne nesigurnosti vjerovnika u tom ugovornom odnosu. Naime, položaj jedne ugovorne strane postao je izuzetno otežan, odnosno došlo bi do ozbiljnog oštećenja interesa jedne strane, a moguće i pogodovanju interesa druge strane zbog okolnosti za čije nastupanje pogođena strana nije kriva. Stoga je ovim Zakonom omogućena konverzija kredita korisnicima kredita u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF uz primjenu načela konverzije kredita čiji cilj je da se položaj korisnika kredita u CHF izjednači s položajem u kojem bi se potrošač našao da je bio korisnik kredita u EUR. Naime, modelom konverzije kako je predviđen ne dolazi do umanjena ekonomske supstance vjerovnika koju je isti uložio u novcu kod odobrenja kredita, i to u EUR, a štiti se ekonomska supstanca potrošača koji nije primio u novcu iznos tražbine u CHF na koji je vjerovnik istu danas uvećao uslijed porasta tečaja. Nadalje, modelom konverzije primjenom početnog tečaja i tečaja važećih na datum uplate upravo se postiže konverzija tražbine u valutu ekonomske supstance vjerovnika koji je uložio svoja sredstva u EUR čime su stvarno uložena sredstva vjerovnika zaštićena. Da je konverzija provedena po tečaju EUR-a na datum konverzije ekonomska supstanca potrošača bila bi značajno umanjena za iznos nerealiziranih efekata uslijed aprecijacije CHF, a koji iznos potrošač nikada nije dobio u novcu. Isto potvrđuje činjenica da iznos početno odobrene glavnice isplaćene potrošaču stvarno u kunama, u protuvrijednosti EUR-a značajno raste nakon gotovo 8 do 9 godina redovite otplate i značajno je veća u odnosu na početni iznos. Navedeno je u skladu s odredbom članka 90. stavka 5. Ustava Republike Hrvatske, prema kojem, iz posebno opravdanih razloga, samo pojedine odredbe zakona mogu imati povratno (retroaktivno) djelovanje.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno članku 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/13) predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku s ciljem trajnog otklanjanja poremećaja u gospodarstvu koji su posljedica neočekivane odluke o ukidanju izvanredne i privremene mjere ograničavanja tečaja CHF prema euru od strane Švicarske narodne banke koji je doveo do porasta značajnog porasta CHF tečaja, čak do 30% u jednom danu, što je potaklo zakonodavca na donošenje privremenog zakonskog rješenja koje se odnosilo na fiksiranje CHF tečaja na razdoblje od godinu dana s ciljem da se u navedenom periodu iznađe trajno rješenje za CHF. Stoga se za 53.000 korisnika kredita u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF koji su značajno izravno pogođeni porastom anuiteta, odnosno obroka, a što također predstavlja izravnu ugrozu za 200.000 do 300.000 građana Republike Hrvatske predlaže trajno rješenje, na način da se trajno eliminira neravnotežni položaj dužnika u CHF s ciljem otklanjanja posljedica velikih tečajnih neravnoteža u odnosu nacionalne hrvatske valute i CHF.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA
ZAKONA O POTROŠAČKOM KREDITIRANJU**

Članak 1.

U Zakonu o potrošačkom kreditiranju (Narodne novine, br. 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15 i 78/15) iza glave IV. dodaje se glava IV.a s člancima 19.a do 19.i i naslovima iznad njih:

„IV.a KONVERZIJA KREDITA DENOMINIRANIH U CHF I DENOMINIRANIH U
KUNAMA S VALUTNOM KLAUZULOM U CHF

Predmet konverzije

Članak 19.a

- (1) Ovom glavom uređuju se obveze vjerovnika i potrošača:
- u postupku konverzije kredita denominiranih u CHF u kredite denominirane u EUR,
 - u postupku konverzije kredita denominiranih u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredite denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR i
 - u postupku konverzije tražbine nastale zbog prestanka ugovora o kreditu iz podstavaka 1. i 2. ovoga stavka iz tražbine denominirane u CHF u denominiranu u EUR odnosno iz tražbine denominirane u kunama s valutnom klauzulom u CHF u denominiranu u kunama s valutnom klauzulom u EUR.
- (2) Odredbe ove glave primjenjuju se na kredite denominirane u CHF i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u CHF, bez obzira na vrstu i namjenu, u kojima dužnikova obveza iz kredita ili obveza vraćanja primljenog nastala zbog prestanka ugovora o kreditu nije ispunjena ili prisilno ostvarena.
- (3) Odredbe ove glave ne primjenjuju se na kredite iz stavka 2. ovoga članka za koje je do dana stupanja na snagu ovoga Zakona provedena konverzija kredita iz CHF u drugu valutu ili kune ili valutne klauzule u CHF u drugu valutnu klauzulu ili kune i na kredite denominirane u CHF i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u CHF i na kredite denominirane u CHF i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u CHF kod kojih je dužnikova obveza ispunjena ili prisilno ostvarena.
- (4) Iznimno od članka 3. stavka 1. točke a) ovoga Zakona odredbe ove glave primjenjuju se i na ugovore o kreditu koji obuhvaćaju ukupan iznos kredita veći od 1.000.000,00 kuna.
- (5) U smislu ove glave vjerovnik je i osoba na koju je prenijeta tražbina iz obveznih odnosa navedenih u stavku 1. ovoga članka.

Načelo konverzije kredita

Članak 19.b

Konverzija kredita denominiranog u CHF u kredit denominiran u EUR i kredita denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR podrazumijeva konverziju kredita radi promjene valute, odnosno

valutne klauzule u kojoj je denominiran i provodi se na način da se položaj potrošača s kreditom denominiranim u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u EUR, a položaj potrošača s kreditom denominiranim u kunama s valutnom klauzulom u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR.

Način izračuna konverzije kredita

Članak 19.c

(1) Konverzija kredita podrazumijeva konverziju radi promjene valute odnosno valutne klauzule u kojoj je denominiran i izračunava se na način da se:

1. na iznos početno odobrene glavnice kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF izračuna iznos glavnice kredita denominiranog u EUR i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u EUR, po tečaju primjenjivom na datum isplate kredita, a koji tečaj je jednak tečaju one vrste koji je vjerovnik na taj datum primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, pri čemu se iznosom početno odobrene glavnice smatra iznos koji je zadužen u poslovnim knjigama vjerovnika, a koji iznos može biti veći od isplaćenog iznosa zbog tečajne razlike uslijed kupoprodaje deviza prilikom isplate kredita,

2. umjesto početno ugovorene kamatne stope kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF primjeni kamatna stopa jednaka kamatnoj stopi (po iznosu, vrsti i razdoblju promjene) koju je vjerovnik primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR na datum sklapanja ugovora o kreditu,

3. početno utvrđen otplatni plan kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF uključujući sve njegove izmjene, na temelju kojeg su izračunati obroci odnosno anuiteti u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF, zamijeni novim otplatnim planom izračunatim u skladu s točkama 1. i 2. ovoga stavka, i na temelju kojeg se izračunavaju novi obroci odnosno anuiteti u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, uzimajući u obzir sve izmjene ugovornih uvjeta koji se odnose na iznos, namjenu i rokove dospijeca glavnice te iznos, vrstu i razdoblje promjene kamatnih stopa i ostale promjene koje su tijekom trajanja ugovora o kreditu uvjetovale izmjenu početno utvrđenog otplatnog plana i obroka odnosno anuiteta,

4. iznosi uplaćeni radi namirenja početno utvrđenih obroka odnosno anuiteta u CHF i kunama s valutnom klauzulom u CHF (izuzev uplata na ime naplaćenih zatezних kamata, naknada i troškova koji se ne uzimaju u obzir za potrebe izračuna konverzije) pretvore u EUR i u valutnu klauzulu u EUR po tečaju primjenjivom na datum uplate, a koji tečaj je jednak tečaju one vrste koji je vjerovnik na taj datum primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR. Takvi iznosi pretvoreni u EUR i valutnu klauzulu u EUR predstavljaju osnovu za namirenje obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR utvrđenih po novom otplatnom planu u EUR i valutnoj klauzuli u EUR iz točke 3. ovoga stavka, pri čemu se poštuje redosljed namirenja dospjelih obveza sukladno općim uvjetima vjerovnika, ali ne obračunavaju zatezne kamate,

5. ukupni uplaćeni iznos utvrđen u EUR i valutnoj klauzuli u EUR na način iz točke 4. ovoga stavka veći od ukupnog iznosa obroka ili anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR utvrđenih na način iz točke 3. ovoga stavka smatra preplatom koja se:

- ako iznos preplate ne prelazi ukupni zbroj obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR preostalih na dan 30. rujna 2015. godine prema otplatnom planu iz točke 3. ovoga stavka, koristi za namirenje budućih obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR koji će dospjeti na način da se kod plaćanja budućeg obroka odnosno anuiteta koji će dospjeti iznos do najviše 50% dospjelog obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR može zatvoriti preplatom, sve dok se preplata u potpunosti ne iskoristi, pri čemu ukoliko iznos preplate prelazi više od 50% ukupnog zbroja obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR, preostalih na dan 30. rujna 2015. godine prema otplatnom planu iz točke 3. ovoga stavka, vjerovnik i potrošač sporazumom definiraju način iskorištavanja iznosa preplate iznad 50% ukupnog zbroja obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR,
- ako iznos preplate prelazi ukupni zbroj obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR preostalih na dan 30. rujna 2015. godine prema otplatnom planu iz točke 3. ovoga stavka, vraća potrošaču od strane vjerovnika u roku od 60 dana od datuma prihvata konverzije od strane potrošača.

Iznos preplate iz ove točke preračunava se u kune po tečaju na dan 30. rujna 2015. godine i na njega vjerovnik nije dužan obračunati kamatu niti tečajnu razliku, već iste snosi potrošač.

6. ukupni uplaćeni iznos utvrđen u EUR i valutnoj klauzuli u EUR na način iz točke 4. ovoga stavka manji od ukupnog iznosa obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR utvrđenih na način iz točke 3. ovoga stavka, namiri vjerovniku od strane potrošača sukladno sporazumu vjerovnika i potrošača, a obveze po novom otplatnom planu u EUR i valutnoj klauzuli u EUR nastave ispunjavati od strane potrošača,

7. iznos preostale neotplaćene glavnice u EUR i kunama s valutnom klauzulom u EUR utvrđuje na dan 30. rujna 2015. godine, kao razlika novog otplatnog plana utvrđenog sukladno točki 3. ovoga stavka i uplaćenih iznosa utvrđenih sukladno točki 4. ovoga stavka, pri čemu iznos preplate utvrđen u točki 5. ovoga stavka ne umanjuje iznos preostale neotplaćene glavnice u EUR i kunama s valutnom klauzulom u EUR, a manje uplaćeni iznos utvrđen u točki 6. ovoga stavka se namiruje sukladno sporazumu vjerovnika i potrošača,

8. učinak konverzije utvrdi kao razlika:

- stanja neotplaćene glavnice u CHF i valutnoj klauzuli u CHF evidentirane u poslovnim knjigama vjerovnika na dan 30. rujna 2015. godine izračunata u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, po tečaju primjenjivom na dan 30. rujna 2015. godine, a koji tečaj je jednak tečaju one vrste koji je vjerovnik na taj datum primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, pri čemu se ograničenje tečaja iz članka 11.d ovoga Zakona odnosi na obroke odnosno anuitete u CHF i valutnoj klauzuli u CHF koji dopijevaju do isteka roka ograničenja iz članka 11.d ovoga Zakona, i
- iznosa neotplaćene glavnice iz točke 7. ovoga stavka.

(2) Stavak 1. ovoga članka na odgovarajući način primjenjuje se i na izračun obveze vraćanja primljenog nastale zbog prestanka ugovora o kreditu.

Informiranje

Članak 19.d

(1) Za potrebe provjere izračuna konverzije, vjerovnik je dužan izraditi kalkulator na temelju kojeg je izračunata konverzija, koji uključuje detaljan pregled izračuna svih elemenata izračuna konverzije utvrđene u članku 19.c ovoga Zakona te ga učiniti dostupnim svakom pojedinom potrošaču putem svojih mrežnih stranica, a kojem će potrošač pristupiti putem svog osobnog identifikacijskog broja.

(2) Za potrebe provjere izračuna konverzije, vjerovnik je dužan potrošaču omogućiti pristup povijesnom pregledu općih uvjeta kreditiranja, povijesnom pregledu odluka o kamatnim stopama, povijesnom pregledu dnevnih tečajeva primjenjivih na kredite denominirane u CHF i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u CHF, te na kredite denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR koje je vjerovnik primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u CHF i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u CHF, te na kredite denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR.

(3) Prije objave kalkulatora iz stavka 1. ovoga članka na mrežnoj stranici, vjerovnik je dužan pribaviti mišljenje ovlaštenog revizora ili sudskog vještaka da je kalkulator izrađen u skladu s načinom izračuna propisanim člankom 19.c ovoga Zakona, te takvo mišljenje objaviti na svojim mrežnim stranicama u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Konverzija kredita

Članak 19.e

(1) Vjerovnik je dužan u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, preporučenom pošiljkom uz povratnicu dostaviti potrošaču izračun konverzije kredita, sa stanjem na dan 30. rujna 2015. godine izračunatim u skladu s člankom 19.c ovoga Zakona, zajedno s prijedlogom novog ili izmijenjenog ugovora o kreditu.

(2) Također, zajedno s izračunom konverzije vjerovnik je dužan dostaviti i pregled stanja svih pojedinačnih vrsta tražbina, odnosno izvod otvorenih stavaka od potrošača na temelju ugovora o kreditu denominiranom u CHF i denominiranom u kunama s valutnom klauzulom u CHF koji je predmet konverzije na dan 30. rujna 2015. godine, preračunato u kune po tečaju one vrste koji je vjerovnik primijenio za izračun konverzije.

(3) Vjerovnik je dužan izračun konverzije iz stavka 1. ovoga članka zajedno s pregledom stanja svih pojedinačnih tražbina od potrošača, odnosno izvodom otvorenih stavaka u skladu sa stavkom 2. ovoga članka dostaviti preporučenom pošiljkom s povratnicom i osobama od kojih je zahtijevao ili ima pravo zahtijevati ispunjenje obveze iz kredita u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF.

(4) Izračun konverzije iz stavka 1. ovoga članka mora sadržavati jasan pregled svih promjena i iz kojega mora biti razumljivo na koji je način utvrđen iznos preostale neotplaćene glavnice u EUR i kunama s valutnom klauzulom u EUR iz članka 19.c stavka 1. točke 7. ovoga Zakona, iznos preplate iz članka 19.c stavka 1. točke 5. ovoga Zakona ako je ista

utvrđena, odnosno manje plaćeni iznos iz članka 19.c stavka 1. točka 6. ovoga Zakona, ako je isti utvrđen.

(5) U slučaju prihvata konverzije kredita potrošač je o prihvatu izračuna konverzije dužan, preporučenom pošiljkom uz povratnicu ili osobno, obavijestiti vjerovnika u roku od 30 dana od dana primitka izračuna konverzije iz stavka 1. ovoga članka i pregleda stanja svih tražbina vjerovnika, odnosno izvoda otvorenih stavaka iz stavka 2. ovoga članka.

(6) Ako potrošač ne prihvati izračun konverzije kredita, ili ne sklopi s vjerovnikom sporazum iz članka 19.c stavka 1. točke 6. ovoga Zakona, otplata kredita nastavlja se prema važećim ugovorenim uvjetima i sukladno odredbama ovoga Zakona.

(7) Ako potrošač prihvati izračun konverzije kredita:

- učinak konverzije iz članka 19.c stavka 1. točke 8. ovoga Zakona snosi vjerovnik, a ista se u poslovnim knjigama vjerovnika iskazuje kao usklađenje tražbine uslijed promjene tečajeva, odnosno rashod temeljem povrata preplate iz članka 19.c stavka 1. točke 5. podtočaka 1. i 2. ovoga Zakona,
- razliku u početnoj glavnici uslijed kupoprodaje deviza iz članka 19.c stavka 1. točke 1. ovoga Zakona, iznos naplaćenih zateznih kamata, naknada i troškova iz članka 19.c stavka 1. točke 4. ovoga Zakona, iznos kamate i tečajnih razlika na ime preplate iz članka 19.c stavka 1. točke 5. ovoga Zakona snosi potrošač.

(8) Ako su ugovorom o kreditu denominiranom u CHF i denominiranom u kunama u valutnoj klauzuli u CHF potrošaču bile odobrene pogodnosti u vidu smanjene kamatne stope, posebnog tečaja ili druge specifične pogodnosti po odluci vjerovnika, vjerovnik ih nije dužan primijeniti na izračun konverzije iz članka 19.c ovoga Zakona, već iste padaju na teret potrošača. Pri tome se pogodnostima ne smatraju posebna smanjenja kamatnih stopa, posebni tečaj ili povoljniji uvjeti odobreni određenim istovrsnim skupinama potrošača temeljem dobi, namjene kredita, iste vrste i trajanja u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR na datum sklapanja ugovora o kreditu denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF.

(9) Ako potrošač prihvati izračun konverzije kredita, vjerovnik neće tražiti dodatne instrumente osiguranja plaćanja, u odnosu na ugovorene, niti postavljati dodatne uvjete potrošaču kojima bi se derogirala njegova druga prava.

(10) Svi popratni troškovi konverzije kredita ne smiju se zaračunati potrošaču.

Prijelazno razdoblje

Članak 19.f

(1) Potrošač je dužan nastaviti plaćati obroke odnosno anuitete utvrđene otplatnim planom važećim prije konverzije kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF do dana sklapanja novog ili izmijenjenog ugovora o kreditu.

(2) Razlika između uplaćenog iznosa u prijelaznom razdoblju i iznosa za uplatu po obroku odnosno anuitetu u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR utvrđenom novim otplatnim planom iz članka 19.c stavka 1. točke 3. ovoga Zakona utvrdit će se kod dospjeća prvog sljedećeg anuiteta odnosno obroka u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR

novog otplatnog plana iz članka 19.c stavka 1. točke 3. ovoga Zakona, te će se tako utvrđena razlika smatrati preplatom iz članka 19.c stavka 1. točka 5. ovoga Zakona ili manje uplaćenim iznos iz članka 19.c stavka 1. točka 6. ovoga Zakona.

Prava osobe koja je ispunila obvezu iz kredita

Članak 19.g

- (1) Jamac ili druga osoba iz članka 19.e stavka 3. ovoga Zakona od koje je vjerovnik zahtijevao ili ima pravo zahtijevati ispunjenje obveze iz kredita u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF može s vjerovnikom u svoje ime ugovoriti tražbinu u korist potrošača ako je utvrđen iznos preplate iz članka 19.c stavka 1. točke 5. ovoga Zakona i ako potrošač ne prihvati izračun konverzije kredita,
- (2) Ugovorom iz stavka 1. ovoga članka potrošač stječe vlastito i neposredno pravo prema vjerovniku kao da je prihvatio izračun konverzije, a ugovaratelj ima pravo zahtijevati da vjerovnik ispunji prema potrošaču što je ugovoreno u korist tog potrošača.
- (3) Ako potrošač izjavi da ne prihvaća ili odbije korist koja je ugovorena za njega, korist pripada ugovaratelju.
- (4) Vjerovnik može isticati potrošaču sve prigovore koje ima prema ugovaratelju po osnovi ugovora kojim je ugovorena korist za potrošača.
- (5) Ugovorom iz stavka 1. ovoga članka vjerovnik pristaje umanjiti tražbinu prema potrošaču odgovarajućom primjenom načela i pravila iz članaka 19.b do 19.f ovoga Zakona.

Porezni tretman učinka konverzije

Članak 19.h

- (1) Učinak konverzije iz članka 19.e stavka 7. ovoga Zakona koji rezultira rashodom u poslovnim knjigama vjerovnika, porezno je priznati rashod vjerovnika u smislu posebnog propisa o porezu na dobit, vodeći se načelom izbjegavanja dvostrukog oporezivanja i načelom izbjegavanja dvostrukog umanjenja porezne osnovice.
- (2) Vjerovnik je dužan uz poreznu prijavu poreza na dobit za razdoblje u kojem je u poslovnim knjigama evidentiran rashod iz stavka 1. ovoga članka, dostaviti kumulativni sažetak izračuna konverzija iz članka 19.e ovoga Zakona temeljem kojeg je evidentirao rashod u poslovnim knjigama, kao i dokaz iz kojeg nedvojbeno proizlazi da je rashod porezno tretiran u skladu s odredbama stavka 1. ovoga članka.
- (3) Odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju na oporezivanje učinka konverzije iz članka 19.e stavka 7. ovoga Zakona ako vjerovnik podliježe oporezivanju porezom na dohodak.
- (4) Učinak konverzije iz članka 19.e stavka 7. ovoga Zakona ne smatra se dohotkom potrošača u smislu posebnog propisa o porezu na dohodak.

(5) Odredbe stavaka 1. do 4. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i na rashod temeljem povrata preplate iz članka 19.c stavka 1. točke 5. podtočaka 1. i 2. ovoga Zakona i povrata iz članka 19.c stavka 2. ovoga Zakona.

Izvješće o provedbi konverzije kredita

Članak 19.i

Vjerovnik je dužan dostaviti Ministarstvu financija u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona izvješće o rezultatima provedbe konverzije kredita, koje sadrži najmanje sljedeće podatke:

- broj potrošača koji su prihvatili, odnosno nisu prihvatili konverziju kredita denominiranih u CHF u kredite denominirane u EUR,
- broj potrošača koji su prihvatili, odnosno nisu prihvatili konverziju kredita denominiranih u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredite denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR,
- broj potrošača koji su prihvatili, odnosno nisu prihvatili konverziju tražbine nastale zbog prestanka ugovora o kreditu denominiranih u CHF i kredita denominiranih u kunama s valutnom klauzulom u CHF,
- stanje kredita denominiranih u CHF i kredita denominiranih u kunama s valutnom klauzulom u CHF po vrstama kredita, odnosno tražbina nastalih zbog prestanka ugovora o kreditu denominiranih u CHF odnosno kredita denominiranih u kunama s valutnom klauzulom u CHF, na dan prije konverzije i nakon konverzije, zajedno s iznosima učinka konverzije.“.

Članak 2.

U članku 26. stavku 1. podstavku 23. iza riječi: “člankom“ dodaju se riječi: “19.i ovoga Zakona i člankom“.

U podstavku 31. iza riječi: „računu“ briše se točka i dodaju se podstavci 32., 33. i 34. koji glase:

- „- ako u propisanom roku ne izradi kalkulator i ne učini ga dostupnim svakom pojedinom potrošaču svoje mrežne stranice sukladno članku 19.d stavcima 1. i 3. ovoga Zakona,
- ako potrošaču ne dostavi izračun konverzije sukladno članku 19.e stavcima 1., 2. i 3. ovoga Zakona,
- ako potrošaču u propisanom roku ne dostavi novi ili izmijenjeni ugovor o kreditu sukladno odredbama glave IV.a s člancima 19.a do 19.h ovoga Zakona.“.

Članak 3.

Ovaj Zakon objavit će se u Narodnim novinama, a stupa na snagu 30. rujna 2015. godine.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Ovim člankom u Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju iza članka 19. dodaje se naslov glave i glava IV.a te naslovi iznad članaka i članci 19.a do 19.i.

Dodanim člankom 19.a propisuje se predmet konverzije, odnosno propisuje se vrsta kredita koji su podložni konverziji, te koja vrsta kredita ne podliježe mogućnosti konverzije. Ovim člankom određeno je kako se ovaj Zakon primjenjuje na ugovore u kreditu u CHF i s valutnom klauzulom u CHF u kojima u kojima dužnikova obveza iz kredita ili obveza vraćanja primljenog nastala zbog prestanka ugovora o kreditu nije ispunjena ili prisilno ostvarena. Iz navedenoga proizlazi kako su ovim Zakonom obuhvaćeni krediti koji su otplati, prodani ili na bilo koji način ustupljeni trećoj strani i dr., no nisu obuhvaćeni krediti za koje je provedena konverzija ili koji su otplaćeni (redovno ili prijevremeno) na način da je obveza iz kredita prestala i dr. Za primjenu povratnog djelovanja ove odredbe postoje posebno opravdani razlozi, odnosno procijenjeno je kako je cilj zaštite potrošača u CHF i s valutnom klauzulom u CHF veći od značaja pravne nesigurnosti vjerovnika u tom ugovornom odnosu. Naime, položaj jedne ugovorne strane postao je izuzetno otežan, odnosno došlo bi do ozbiljnog oštećenja interesa jedne strane, a moguće i pogodovanju interesa druge strane zbog okolnosti za čije nastupanje pogođena strana (potrošač) nije kriva. Stoga je ovim Zakonom omogućena konverzija kredita potrošača u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF uz primjenu načela konverzije kredita čiji cilj je da se položaj potrošača u CHF izjednači s položajem u kojem bi se taj potrošač našao da je bio korisnik kredita u EUR. Navedeno je u skladu s odredbom članka 90. stavka 5. Ustava Republike Hrvatske, prema kojem, iz posebno opravdanih razloga, samo pojedine odredbe zakona mogu imati povratno (retroaktivno) djelovanje.

Dodanim člankom 19.b propisuje se načelo konverzije kredita, odnosno propisuje se načelo konverzije kredita u CHF u kredit u EUR i kredita u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredit u kunama s valutnom klauzulom u EUR na način da se položaj potrošača u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit u EUR, a položaj potrošača u kunama s valutnom klauzulom u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit u kunama s valutnom klauzulom u EUR. Navedeno načelo važno je kako ne bi došlo do diskriminacije između potrošača u CHF i EUR.

Dodanim člankom 19.c stavka 1. propisuju se koraci odnosno način u izračunu postupka konverzije, pri čemu se ista provodi na način da se početno odobrena glavnica kredita denominirana u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF pretvori u EUR po tečaju primjenjivom na datum uplate kredita, na koji način se osigurava izjednačavanje iznosa glavnice zaprimljenog u kunama. Pri tome se koristi tečaj koji je vjerovnik primjenjivao na istovrsne kredite, a koji je mogao biti prodajni ili srednji tečaj bilo koje kreditne institucije ili Hrvatske narodne banke. S obzirom da kod isplate po kreditu kreditna institucija također istu tretira kao kupoprodaju deviza, uobičajeno je iznos isplaćen u novcu umanjen za iznos razlike između kupovnog i prodajnog tečaja. Vodeći se načelom raspodjele tereta konverzije, a kako se radi po razlici koja proizlazi iz druge osnove, istu snosi potrošač.

Kako bi se zadovoljilo načelo konverzije, a i osigurao ravnopravan položaj potrošača s kreditom u EUR i valutnom klauzulom u EUR, početno ugovorena kamatna stopa u CHF i

valutnoj klauzuli u CHF zamjenjuje se kamatnom stopom u EUR i valutnoj klauzuli u EUR. Ista je u pojedinom razdoblju mogla bila veća ili manja od CHF kamatne stope.

Dalje, također radi zadovoljavanja načela konverzije te ravnopravnog položaja potrošača s kreditom u EUR i valutnom klauzulom u EUR utvrđuje se novi otplatni plan, koji bi bio utvrđen da je kredit i početno bio odobren u EUR i valutnom klauzulom u EUR, a uvažavajući sve izmjene uvjeta tijekom vijeka trajanja kredita.

Ključni korak u postupku konverzije predstavlja pretvaranje uplaćenih iznosa u iznose kojima se namiruju iznosi obroka odnosno anuiteta po novom otplatnom planu. Kako su iznosi obroka odnosno anuiteta po novom otplatnom planu drugačiji od obroka odnosno anuiteta po početno utvrđenom otplatnom planu u CHF i valutnoj klauzuli u CHF, a uvažavajući činjenicu da bi potrošač plaćao po istom i uvažavajući činjenicu raspodjele tereta konverzije, uplaćeni iznosi koji su veći od iznosa EUR obroka ili anuiteta raspoređuju se kao preplata.

S obzirom da po navedenim preplatama dolazi do značajnog iznosa, a kako ih je vjerovnik od potrošača prikupio uslijed vrijednosti zaštitnog mehanizma u CHF, te ponovo uvažavajući činjenicu raspodjele tereta konverzije, isti se priznaju potrošaču na ime plaćanja budućih obroka koji će dospijevati, a ne tretiraju se kao umanjenje glavnice. Nadalje, ograničenje za korištenje iznosa preplate u svrhu namirenja pojedinih obroka odnosno anuiteta do iznosa od 50% uvodi se kako ne bi došlo do značajnog utjecaja na novčani tok vjerovnika.

Nadalje, budući da se iznosom preplate ne zatvara glavnica već budući obroci odnosno anuiteti, na teret potrošača pada i ukupan iznos kamata izračunan po novom otplatnom planu, a koje bi vjerovnik zaradio da je otplatni plan od početka bio utvrđen u EUR-ima.

U slučaju manje uplaćenog od ukupnog iznosa obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR vjerovnik i potrošač sklapaju poseban sporazum kojim reguliraju način na koji će potrošač podmiriti nastalu razliku. Isti može biti u vidu jednokratne ili obročne otplate, ili namirom iz drugog izvora. Ovom odredbom se također teret konverzije raspoređuje između vjerovnika i potrošača.

Izračun preostale neotplaćene glavnice u EUR i kunama s valutnom klauzulom u EUR utvrđuje na dan 30. rujna 2015. godine. Neotplaćena glavnica utvrđena na predloženi način se izjednačava s neotplaćenom glavnicom koju bi potrošač imao, da je inicijalno uzeo kredit u EUR ili u kunama uz valutnu klauzulu u EUR te redovito otplaćivao obroke odnosno anuitete po otplatnom planu, uvažavajući sve njegove izmjene. Izračunom se također zadržavaju uvjeti koje bi potrošač ostvario da je imao kredit u EUR i u valutnoj klauzuli u EUR.

Učinak konverzije se po izračunu utvrđuje na dan konverzije, a to je 30. rujna 2015. godine, što je izvještajni datum kvartala, te je taj datum odabran radi jednostavnosti. Učinak konverzije predstavlja razliku između iznosa u poslovnim knjigama vjerovnika i iznosa neotplaćene glavnice utvrđene na prethodan način.

Isti način se na odgovarajući način primjenjuje i na izračun obveze vraćanja primljenog nastale zbog prestanka ugovora o kreditu, a isto obuhvaća sve kredite kod kojih je došlo do jednostranog raskida ugovora, pokrenut je postupak naplate, ali obveza nije u potpunosti zatvorena.

Dodanim člankom 19.d propisana je obveza vjerovnika da izradi i objavi na svojoj internetskoj stranici, zajedno s mišljenjem ovlaštenog revizora ili sudskog vještaka, kalkulator na temelju kojeg je izračunata konverzija kredita, a koji uključuje detaljan pregled izračuna svih elemenata izračuna konverzije utvrđene u stavku 19.c ovoga Zakona te da ga učini dostupnim svakom pojedinom potrošaču putem svojih mrežnih stranica, a kojem će potrošač pristupiti putem svog osobnog identifikacijskog broja. Također, vjerovnik je za potrebe provjere konverzije dužan objaviti povijesni pregled općih uvjeta kreditiranja, odluka o kamatnim stopama te dnevnih tečajeva primjenjivih na kredite u EUR i kunama s valutnom klauzulom u EUR.

Dodanim člankom 19.e uređuju se postupak prije stvarne konverzije kredita u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredite u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR. Vjerovnik je dužan u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona preporučenom pošiljkom uz povratnicu dostaviti potrošaču (i osobi od kojih je zahtijevano ispunjenje obveze iz kredita, npr. jamac) izračune konverzije postojećih kredita u kredite u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR sa stanjem na dan 30. rujna 2015. godine, zajedno sa pregledom stanja svih pojedinačnih vrsta tražbina od potrošača na temelju ugovora o kreditu u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF koji je predmet konverzije na dan 30. rujna 2015. godine, preračunato u kune po tečaju one vrste koji je vjerovnik primjenjivao za izračun konverzije. Potrošač ima pravo u roku od 30 dana od dana zaprimanja izračuna i pregleda stanja potraživanja donijeti odluku o prihvaćanju prijedloga konverzije ugovora o kreditu. Ako potrošač ne pristane na konverziju, otplata kredita nastaviti će se prema početno ugovorenim uvjetima. U slučaju da potrošač prihvati konverziju ugovora o kreditu, razliku između stanja potraživanja po ugovoru o kreditu i stanja potraživanja nakon konverzije snosi vjerovnik. Utvrđena razlika iskazuje se kao usklađenje tražbine uslijed promjene tečaja u poslovnim knjigama vjerovnika.

Dodanim člankom 19.f propisane su obveze potrošača i vjerovnika u prijelaznom razdoblju, od dana stupanja na snagu ovoga Zakona do dana sklapanja novog ili izmijenjenog ugovora, u slučaju da potrošač prihvati izračun konverzije kredita iz članka 19.e.

Člankom 19.g definiraju se prava osobe koja je ispunila obvezu iz kredita primjerice jamci, sudužnici i dr. na način da mogu s vjerovnikom u svoje ime dogovoriti tražbinu u korist potrošača ukoliko je utvrđen iznos preplate, u slučaju ako potrošač ne prihvati izračun konverzije kredita.

Dodanim člankom 19.h definira se porezni tretman učinaka konverzije. Kao što je navedeno, u prethodnim razdobljima vjerovnik je uslijed usklade tražbina uslijed promjene tečaja u CHF i u valutnoj klauzuli u CHF u poslovnim knjigama, a posljedično i u poreznoj osnovici iskazao nerealizirane dobitke koji su bili oporezivi porezom na dobit. Vodeći računa o načelu izbjegavanja dvostrukog oporezivanja, u mjeri u kojoj su navedeni prihodi bili oporezovani, te mjeri u kojoj rashodi na ime umanjenja vrijednosti i ispravka vrijednosti zbog nenaplativih ili djelomično nenaplativih tražbina nisu bili porezno priznati, rashod evidentiran temeljem učinka konverzije porezno je priznati rashod. Također, u mjeri u kojoj je određen rashod bio evidentiran u poreznoj osnovici kao umanjenje iste, pri evidentiranju usklađenja uslijed konverzije isti je potrebno povećati u poreznoj osnovici. S obzirom da vjerovnik može biti i fizička osoba, obveznik poreza na dohodak, navedenim člankom se predviđa odgovarajuće postupanje u smislu poreza na dohodak.

Kako su potrošači fizičke osobe, usklađenje koje za iste rezultira prihodom, ne predstavlja dohodak u smislu poreza na dohodak.

Dodanim člankom 19.i propisana je obveza vjerovniku da Ministarstvu financija Republike Hrvatske, u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, dostavi izvješće o rezultatima provedbe konverzije kredita, a sve u cilju praćenja primjene ovoga Zakona u praksi.

Uz članak 2.

Predloženom se dopunom u članku 26. propisuju kao prekršaji vjerovnika i slučajevi: ne dostave izračuna konverzije kredita sukladno članku 19.e stavcima 1. do 3. ovoga Zakona, odnosno ne dostave izvješća o rezultatima provedbe konverzije kredita Ministarstvu financija u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 3.

Ovim člankom uređeno je stupanje na snagu ovoga Zakona.

ODREDBE VAŽEĆEGA ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

IV. SADRŽAJ UGOVORA O KREDITU

Informacije koje moraju biti uključene u ugovore o kreditu

Članak 10.

(1) Ugovori o kreditu sklapaju se u pisanom obliku ili uporabom naprednog elektroničkog potpisa ako posebnim zakonom ili na temelju zakona donesenim propisom nije izričito određena uporaba vlastoručnog potpisa u dokumentima na papiru ili ovjera vlastitog potpisa. Primjerak ugovora o kreditu vjerovnik, odnosno kreditni posrednik dužan je dostaviti potrošaču.

(2) Ugovor o kreditu mora jasno i sažeto sadržavati:

a) vrstu kredita,

b) ime i prezime, odnosno naziv i adresu vjerovnika i potrošača te ime i prezime, odnosno naziv i adresu uključenoga kreditnog posrednika,

c) trajanje ugovora o kreditu,

d) ukupan iznos kredita uključujući valutu u kojoj je nominirana glavnica ili uz koju je vezana glavnica i vrsta tečaja po kojoj se obavlja isplata i naplata kredita, te uvjete kojima je uređeno povlačenje iznosa iskorištenog kredita (tranše),

e) naziv proizvoda ili usluge i njihovu cijenu za gotovinu u slučaju kredita u obliku odgode plaćanja za specifične proizvode ili usluge ili u slučaju povezanih ugovora o kreditu,

f) kamatnu stopu, uvjete koji uređuju njezinu primjenu te, kada su ti podaci dostupni, indeksnu ili referentnu stopu koja se primjenjuje na početnu kamatnu stopu, kao i razdoblja, uvjete i postupke promjene te kamatne stope i, ako se u različitim okolnostima primjenjuju različite kamatne stope, informacije iz ove točke u odnosu na sve stope koje se primjenjuju,

g) EKS i ukupan iznos koji potrošač plaća izračunan u trenutku sklapanja ugovora o kreditu. Potrebno je navesti sve pretpostavke kojima se koristilo u izračunu te stope,

h) iznos, broj i učestalost uplata koje je potrošač dužan izvršiti te, kada je to primjereno, redoslijed korištenja tih uplata za plaćanje preostalih anuiteta koji se naplaćuju po različitim kamatnim stopama u svrhu povrata,

i) kada je uključena amortizacija glavnice kredita ugovora o kreditu s fiksnim trajanjem, pravo potrošača na primanje, na zahtjev i besplatno, u bilo kojem trenutku tijekom trajanja ugovora o kreditu, izvještaj u obliku otplatnog plana. U otplatnom planu naznačene su preostale uplate i razdoblja te uvjeti koji se odnose na plaćanje iznosa. Plan sadrži specifikaciju svake uplate iskazujući amortizaciju glavnice, kamate izračunane na temelju kamatne stope i sve eventualne dodatne troškove. Ako kamatna stopa nije fiksna ili ako se dodatni troškovi mogu promijeniti prema ugovoru o kreditu, otplatni plan naznačuje, jasno i određeno, da će podaci ostati valjanima samo do onog trenutka u kojemu se promijene kamatna stopa ili dodatni troškovi u skladu s ugovorom o kreditu,

j) ako treba platiti naknade i kamate bez amortizacije glavnice, otplatni plan koji pokazuje razdoblja i uvjete plaćanja kamata i svih povezanih jednokratnih i višekratnih naknadi,

k) ako je primjenjivo, naknade za vođenje jednog ili većeg broja računa na kojima su vidljivi i transakcije uplata i povlačenje iznosa iskorištenog kredita, osim ako je otvaranje računa opcionalno, zajedno s pristojbama za korištenje sredstava plaćanja, za transakcije uplata i za povlačenje novca na osnovi ugovora o kreditu, te sve druge eventualne naknade koje proizlaze iz ugovora o kreditu i uvjete prema kojima se te naknade smiju mijenjati,

- l) stopu zateznih kamata koja se primjenjuje pri zakašnjelim uplatama u trenutku sklapanja ugovora o kreditu i mjere za njezinu prilagodbu te sve druge naknade koje se moraju platiti zbog neispunjavanja obveze plaćanja,
- m) upozorenje na posljedice izostalih uplata,
- n) ako je primjenjivo, izjavu o obvezi plaćanja naknada javnog bilježnika,
- o) ime i prezime, odnosno naziv jamaca te druge vrste instrumenata, ako se zahtijevaju,
- p) postojanje ili nepostojanje prava na odustanak od ugovora o kreditu, razdoblje tijekom kojega se to pravo može ostvarivati i druge uvjete koji uređuju njegovo ostvarivanje, uključujući i informacije koje se odnose na obvezu potrošača da plati iskorišteni iznos glavnice i kamate u skladu sa člankom 14. stavkom 2. točkom b) ovoga Zakona te iznos kamata koji se plaća dnevno,
- r) informacije koje se odnose na prava koja proistječu iz članka 15. ovoga Zakona, kao i uvjete za ostvarivanje tih prava,
- s) pravo na prijevremenu otplatu i postupak ranije otplate te informacije o pravu vjerovnika na naknadu i način na koji će se ona utvrđivati,
- t) postupak prilikom ostvarivanja prava na otkazivanje ugovora o kreditu,
- u) postoji li izvansudska pritužba i mehanizam obeštećenja za potrošače te, ako postoje, metode pristupa njima,
- v) ako je primjenjivo, ostale ugovorne uvjete i odredbe,
- z) ako je primjenjivo, naziv i adresu nadležnog nadzornog tijela.
- (3) Sukladno stavku 2. točki i) ovoga članka, vjerovnik je dužan potrošaču, besplatno i u svakom trenutku tijekom cjelokupnog trajanja ugovora o kreditu, staviti na raspolaganje izvještaj u obliku otplatnog plana.
- (4) U slučaju ugovora o kreditu prema kojemu uplate potrošača ne rezultiraju trenutačnom odgovarajućom otplatom ukupnog iznosa kredita, ali se koriste za stvaranje glavnice kredita tijekom razdoblja i prema uvjetima utvrđenima ugovorom o kreditu ili nekim dodatnim ugovorom, informacije koje se traže u stavku 2. ovoga članka obuhvaćaju jasnu i određenu izjavu da takav ugovor o kreditu ne predstavlja instrument osiguranja naplate ukupnog iznosa iskorištenog kredita prema ugovoru o kreditu, osim ako se ne pruži takvo osiguranje naplate.
- (5) Ugovor o kreditu u obliku prekoračenja iz članka 3. stavka 2. ovoga Zakona mora sadržavati sljedeće:
- a) vrstu kredita,
- b) ime i prezime, odnosno naziv i adresu vjerovnika te ime i prezime, odnosno naziv i adresu uključenoga kreditnog posrednika,
- c) trajanje ugovora o kreditu,
- d) ukupan iznos kredita i uvjete kojima se uređuje povlačenje novca na osnovi ugovora o kreditu,
- e) kamatnu stopu, uvjete kojima se uređuje njezina primjena, kada su ti podaci dostupni, indeksnu ili referentnu stopu koja se primjenjuje na početnu kamatnu stopu, kao i razdoblja, uvjete i postupak promjene kamatne stope te, ako se u različitim okolnostima primjenjuju različite kamatne stope, navedene informacije u odnosu na sve stope koje se primjenjuju,
- f) naznaku da se od potrošača može u svakom trenutku zatražiti otplata kredita u cijelosti,
- g) uvjete kojima se uređuje ostvarivanje prava na povlačenje iz ugovora o kreditu,
- h) informacije o naknadama koje se primjenjuju od trenutka sklapanja ugovora i uvjete prema kojima se te naknade smiju mijenjati.

Informacije o kamatnoj stopi

Članak 11.

(1) Ako su ugovorene promjenjive kamatne stope, vjerovnik je dužan obavijestiti potrošača o svim promjenama tih stopa, u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju, najmanje 15 dana prije nego što se one počnu primjenjivati. Informacije moraju sadržavati iznos anuiteta koji se trebaju uplaćivati nakon stupanja na snagu nove kamatne stope te, ako se promijeni broj ili učestalost anuiteta, pojedinosti o anuitetima.

(2) U ugovoru o kreditu stranke mogu ugovoriti da se informacije iz stavka 1. ovoga članka potrošaču pružaju periodično ako je promjena kamatne stope vezana za promjenu referentne stope, pod uvjetom da je nova referentna stopa javno dostupna, odnosno da je dostupna u poslovnim prostorima vjerovnika.

Promjenjiva kamatna stopa

Članak 11.a

(1) Ako su ugovorene promjenjive kamatne stope, vjerovnik je dužan:

a) definirati parametar koji prati u kontekstu donošenja odluke o korekciji promjenjive kamatne stope, a koji je jasan i poznat potrošačima i

b) kvalitativno i kvantitativno razraditi uzročno-posljedične veze kretanja parametra iz točke a) ovoga stavka i utjecaja tih kretanja na visinu promjenjive kamatne stope i

c) odrediti u kojim se razdobljima razmatra donošenje odluke o korekciji visine kamatne stope (koje je bazno razdoblje te koja su referentna razdoblja).

(2) Parametar iz stavka 1. ovoga članka je jedna od sljedećih varijabli: EURIBOR, LIBOR, NRS, prinos na Trezorske zapise Ministarstva financija ili prosječna kamatna stopa na depozite građana u odnosnoj valuti. Promjenjiva kamatna stopa definira se kao zbroj ugovorenog parametra i fiksne marže banke koja ne smije rasti tijekom otplate kredita i koja se mora ugovoriti zajedno s parametrom.

(3) Promjena kamatne stope u jednom referentnom razdoblju ne može biti veća, odnosno kod smanjenja manja od promjene parametra iz stavka 1. ovoga članka izražene u postotnim bodovima.

(4) Ako vjerovnik nudi ugovaranje promjenjive kamatne stope, dužan je jasno i nedvojbeno predočiti potrošaču prije sklapanja ugovora o kreditu elemente iz stavka 1. ovoga članka, kao i upozoriti potrošača na sve rizike ove promjenjivosti te jasno i nedvojbeno ugovoriti u samome ugovoru o kreditu promjenjive elemente na temelju kojih se izračunava promjenjiva kamatna stopa.

(5) Za sve postojeće ugovore o kreditu sklopljene do stupanja na snagu ovoga Zakona, u kojima nisu definirani parametri i njihove uzročno posljedične veze, vjerovnik u skladu s ovim člankom, mora definirati parametar, i to jednu od sljedećih varijabli:

– referentnu kamatnu stopu (EURIBOR, LIBOR) ili

– NRS ili

– prinos na Trezorske zapise Ministarstva financija ili

– prosječnu kamatnu stopu na depozite građana u odnosnoj valuti

te fiksni dio kamatne stope i razdoblja promjena kamatnih stopa. Pri tome, promjenjiva kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu sklopljenih uz valutnu klauzulu, kod kojih je tečaj ugovorene strane valute u odnosu na ugovoreni tečaj na dan prvog korištenja kredita aprecirao za više od 20 %, za sve vrijeme dok takva aprecijacija postoji, ne smije biti viša od prosječne ponderirane kamatne stope hrvatskih kreditnih institucija uz koju su stambeni

kreditu u odnosnoj valuti odobravani, umanjene za 30 %, zaokruženo na dva decimalna mjesta. To zakonsko ograničenje visine kamatne stope se primjenjuje isključivo jednokratno i tijekom ograničenja kamatna stopa je nepromjenjiva, a ovo ograničenje konačno se prestaje primjenjivati s prvim dospijanjem kreditne obveze nakon što ugovoreni tečaj odnosne valute deprecira na razinu ispod navedene aprecijacije, kontinuirano u razdoblju od 30 kalendarskih dana. Hrvatska narodna banka će do 15. prosinca 2013. godine objaviti podatak o prosječnoj kamatnoj stopi iz ovoga stavka.

Vjerovnici su u roku od šest mjeseci nakon prestanka primjenjivanja zakonskog ograničenja visine kamatne stope dužni, ponuditi konverziju preostalog dijela neotplaćenog kredita u kunski ili kredit s valutnom klauzulom EUR. Ako dužnik ne pristane na konverziju u roku od mjesec dana od datuma ponude, nastavak otplate kredita vrši se prema ugovorenim uvjetima, pri čemu ne vrijedi ograničenje maksimalne kamatne stope iz članka 11.b ovoga Zakona u odnosnoj valuti, nego najpovoljnije ograničenje koje vrijedi za ostale valute sukladno članku 11.b stavku 1. ovoga Zakona. Troškovi ugovaranja u skladu s ovim stavkom i svi popratni troškovi u vezi s tim, ne smiju se zaračunati korisniku kredita.

(6) Ako se uslijed promjene ugovorene promjenjive kamatne stope treba provesti povećanje kamatne stope, vjerovnik je dužan potrošaču dostaviti obavijest o takvom povećanju 15 dana prije njegove provedbe. U roku od tri mjeseca od primitka takve obavijesti, potrošač ima pravo na prijevremeno vraćanje kredita bez obveze plaćanja bilo kakve naknade vjerovniku uključujući i ugovorenu naknadu za raniji povrat kredita. U tom slučaju vjerovnik nema pravo na naknadu štete zbog ranijeg povrata.

Maksimalna kamatna stopa na stambene kredite

Članak 11.b

(1) Maksimalna dopuštena kamatna stopa na stambene kredite s ugovorenom promjenjivom kamatnom stopom (a) u kunama bez valutne klauzule, (b) u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, kao i (c) u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF, ne smije biti viša od prosječne ponderirane kamatne stope na stanja takvih kredita odobrenih u Republici Hrvatskoj, određene za svaku od valuta uvećane za 1/3.

(2) Maksimalna dopuštena kamatna stopa na stambene kredite koji nisu obuhvaćeni stavkom 1. ovoga članka ne smije biti viša od najniže prosječne ponderirane kamatne stope na stanja kredita iz stavka 1. ovoga članka uvećane za 1/3.

(3) Prosječne ponderirane kamatne stope na stanja kredita iz stavka 1. ovoga članka prema utvrđenoj metodologiji i podacima dostupnim na dan 31. listopada Hrvatska narodna banka dužna je objaviti u »Narodnim novinama« 1. siječnja, a podatke dostupne na dan 30. travnja dužna je objaviti 1. srpnja.

(4) Hrvatska narodna banka će prvi put utvrditi i objaviti prosječnu ponderiranu kamatnu stopu na stanja kredita iz stavka 1. ovoga članka u roku od 10 dana od dana objave ovoga Zakona u »Narodnim novinama« prema posljednjim poznatim podacima, a vjerovnici će postojeće promjenjive kamatne stope uskladiti s odnosnim ograničenjima najkasnije do 1. siječnja 2014. dok će daljnje korekcije vršiti na ugovorene dane promjene kamatne stope temeljem zadnje objavljene prosječne ponderirane kamatne stope od strane Hrvatske narodne banke.

Maksimalna kamatna stopa na ostale potrošačke kredite

Članak 11.c

- (1) Maksimalna dopuštena kamatna stopa na ostale potrošačke kredite s ugovorenom promjenjivom kamatnom stopom (osim stambenih) (a) u kunama bez valutne klauzule, (b) u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, kao i (c) u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF, ne smije biti viša od prosječne ponderirane kamatne stope na stanja takvih kredita odobrenih u Republici Hrvatskoj, određene za svaku od valuta, uvećane za 1/2.
- (2) Maksimalna dopuštena kamatna stopa na ostale potrošačke kredite koji nisu obuhvaćeni stavkom 1. ovoga članka ne smije biti viša od najniže prosječne ponderirane kamatne stope na stanja kredita iz stavka 1. ovoga članka uvećane za 1/2.
- (3) Prosječne ponderirane kamatne stope na stanja kredita iz stavka 1. ovoga članka prema utvrđenoj metodologiji i podacima dostupnim na dan 31. listopada Hrvatska narodna banka dužna je objaviti u »Narodnim novinama« 1. siječnja, a podatke dostupne na dan 30. travnja dužna je objaviti 1. srpnja.
- (4) Hrvatska narodna banka će prvi put utvrditi i objaviti prosječnu ponderiranu kamatnu stopu na stanja kredita iz stavka 1. ovoga članka u roku od 10 dana od dana objave ovoga Zakona u »Narodnim novinama«, prema posljednjim poznatim podacima, a vjerovnici će postojeće promjenjive kamatne stope uskladiti s odnosnim ograničenjima najkasnije do 1. siječnja 2014. dok će daljnje korekcije vršiti na ugovorene dane promjene kamatne stope temeljem zadnje objavljene prosječne ponderirane kamatne stope od strane Hrvatske narodne banke.

Članak 11.d

- (1) Za ugovore o kreditu u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF, za anuitete odnosno obroke u redovitoj otplati, tečaj CHF prema kuni utvrđuje se na razini 6,39 kuna za 1 CHF za razdoblje od jedne godine od stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (2) Razlika visine anuiteta odnosno obroka primjenom tečaja iz stavka 1. ovoga članka u odnosu na tečaj slobodno formiran na tržištu stranih sredstava plaćanja na temelju ponude i potražnje je trošak kreditne institucije.

Obveze u vezi s ugovorom o dopuštenom prekoračenju na tekućem računu

Članak 12.

- (1) Kada ugovor o kreditu obuhvaća kredit u obliku dopuštenog prekoračenja po tekućem računu, vjerovnik je dužan redovito izvještajem obavještavati potrošača o stanju i prometu po računu, u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju, koji sadrži sljedeće pojedinosti:
- točno razdoblje na koje se izvještaj odnosi,
 - iznose i datume povlačenja novca na osnovi ugovora o kreditu,
 - stanje s prethodnog izvještaja te datum njegova izdavanja,
 - ново stanje,
 - datume i iznose uplata,
 - primijenjenu kamatnu stopu,
 - sve eventualne naknade koje su bile uključene,
 - minimalni iznos koji je potrebno platiti.
- (2) Vjerovnik je dužan obavijestiti potrošača, u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju, o povećanju kamatne stope ili o eventualnim naknadama koje mora platiti najmanje 15 dana prije nego što promjene stupe na snagu.

(3) Ugovorom o kreditu dopušteno je dogovoriti da se informacije o promjenama kamatne stope pružaju na način predviđen stavkom 1. ovoga članka u slučajevima:

- promjene kamatne stope prouzročene promjenom referentne stope
- nove referentne stope, pod uvjetom da je ta referentna stopa javno dostupna
- stavljanjem na raspolaganje informacija o novoj referentnoj stopi u prostorima vjerovnika.

(4) Vjerovnik je dužan na ugovoreni način obavijestiti potrošača o umanjenju ili ukidanju dopuštenog prekoračenja po tekućem računu najmanje 30 dana prije dana efektivnog umanjenja ili ukidanja dopuštenog prekoračenja.

(5) Vjerovnik je dužan omogućiti potrošaču, protiv kojeg vjerovnik nije pokrenuo postupak prisilne naplate, bez njegova zahtjeva i bez ikakvog dopunskog troška otplate iznosa za koji je prethodno dopušteno prekoračenje umanjeno ili iznosa ukinutog prethodno dopuštenog prekoračenja, u 12 mjesečnih obroka i primjenom kamatne stope koja je važeća za dopušteno prekoračenje po tekućem računu. Ukoliko potrošaču nije omogućena navedena otplate iznosa za koji je prekoračenje umanjeno ili iznosa ukinutog prethodno dopuštenog prekoračenja, nije dužan prihvatiti smanjenje, odnosno ukidanje odobrenog prekoračenja po tekućem računu.

Ugovori o kreditu bez roka dospijeća (revolving)

Članak 13.

(1) Potrošač može otkazati ugovor o kreditu bez roka dospijeća, bez naknade, u svakom trenutku, osim ako su stranke ugovorile rok otkazivanja ugovora o kreditu. Navedeni rok ne može biti dulji od mjesec dana.

(2) Vjerovnik može otkazati ugovor bez roka dospijeća najmanje dva mjeseca unaprijed i o tome je u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju dužan obavijestiti potrošača.

(3) Ako je tako dogovoreno u ugovoru o kreditu, vjerovnik može iz opravdanih razloga otkazati pravo potrošača na povlačenje iznosa iskorištenog kredita kod ugovora o kreditu bez roka dospijeća. Vjerovnik je dužan o otkazivanju i razlozima otkazivanja obavijestiti potrošača u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju, kada je to moguće, prije samog otkazivanja, a najkasnije odmah nakon otkazivanja, osim ako je pružanje informacija zabranjeno posebnim propisima.

(4) Opravdani razlozi iz stavka 3. ovoga članka mogu obuhvaćati opravdanu sumnju o neovlaštenom korištenju kredita, opravdanu sumnju o prijevari vezanoj za kredit, značajno povećanje rizika da potrošač neće ispuniti svoju obvezu otplate kredita vjerovniku i druge slične situacije.

Pravo na odustanak od ugovora

Članak 14.

(1) Potrošač ima pravo u roku od 14 dana odustati od ugovora o kreditu bez navođenja razloga. Rok od 14 dana počinje teći:

- a) od dana sklapanja ugovora o kreditu ili
- b) od dana primitka od vjerovnika uvjeta i informacija u skladu sa člankom 10. ovoga Zakona ako je taj dan iza dana iz točke a) ovoga stavka.

(2) Prilikom odustanka od ugovora o kreditu potrošač je dužan:

- a) u cilju valjanosti odustanka prije isteka roka iz stavka 1. ovoga članka, obavijestiti o tome vjerovnika u skladu s informacijama koje mu je pružio vjerovnik sukladno članku 10. stavku 2. točki p) ovoga Zakona. Obavijest se mora dostaviti u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju koji je dostupan vjerovniku,

b) platiti vjerovniku glavnicu i kamatu na glavnicu od dana povlačenja novca na osnovi ugovora o kreditu do datuma otplate glavnice bez odgode i ne kasnije od 30 dana nakon što je vjerovniku poslao obavijest o odustanku. Kamata se obračunava na temelju dogovorene kamatne stope. Vjerovnik nema pravo na drugu naknadu od potrošača u slučaju odustanka od ugovora, osim naknade za jednokratne pristojbe koje vjerovnik plaća javnom upravnom tijelu.

(3) Ako vjerovnik ili treća strana pružaju i dodatne usluge u pogledu ugovora o kreditu na temelju ugovora između treće strane i vjerovnika, potrošača više ne obvezuje taj ugovor o dodatnim uslugama ako potrošač ostvaruje svoje pravo na odustanak od ugovora o kreditu u skladu s ovim člankom.

(4) Ako potrošač ima pravo na odustanak od ugovora o kreditu prema stavku 1., 2. i 3. ovoga članka, ne primjenjuju se odredbe zakona kojima se uređuje zaštitu potrošača u dijelu koji se odnosi na pravo potrošača na jednostrani raskid ugovora o financijskim uslugama sklopljen sredstvom daljinske komunikacije.

(5) Odredbe stavka 1. do 4. ovoga članka ne primjenjuju se na ugovore o kreditu kod kojih se zakonom zahtijeva da budu sklopljeni kod javnog bilježnika, pod uvjetom da javni bilježnik potvrdi da se potrošaču jamče prava predviđena člancima 5. i 10. ovoga Zakona.

Povezani ugovori o kreditu

Članak 15.

(1) Ako potrošač ostvaruje svoje pravo sukladno posebnim propisima, na odustanak od ugovora o kupnji proizvoda ili usluga, prije nego što su oni isplaćeni ili isporučeni potrošača više ne obvezuje povezani ugovor o kreditu.

(2) Ako obveze iz ugovora o kupnji proizvoda ili usluga koje su predmet povezanog ugovora o kreditu nisu ispunjene ili nisu uredno ispunjene, potrošač ima pravo tražiti ispunjenje od vjerovnika, ako je ispunjenje, na koje je ovlašten na temelju zakonskih propisa ili ugovora o kupnji proizvoda ili usluga, prethodno bez uspjeha zatražio od dobavljača.

Prijevremena otplata

Članak 16.

(1) Potrošač ima pravo u svakom trenutku ispuniti djelomice ili u cijelosti svoje obveze iz ugovora o kreditu. U tom slučaju ima pravo na smanjenje ukupnih troškova kredita, a smanjenje sastoji se od kamata i drugih troškova koji se odnose na preostalo trajanje ugovora o kreditu.

(2) U slučaju prijevremene otplate kredita vjerovnik ima pravo na pravednu i objektivnu naknadu za moguće troškove izravno povezane s prijevremenom otplatom kredita, pod uvjetom da je kredit prijevremeno otplaćen u razdoblju tijekom kojega se primjenjivala fiksna kamatna stopa.

(3) Iznos naknade iz stavka 2. ovoga članka ne smije premašiti 1% iznosa kredita koji se prijevremeno otplaćuje ako je razdoblje između dana prijevremene otplate i roka dospijeća iz ugovora o kreditu dulje od godinu dana. Ako je to razdoblje kraće od godine dana, iznos naknade ne smije premašiti 0,5% iznosa kredita koji se ranije otplaćuje.

(4) Naknada iz stavka 2. ovoga članka ne plaća se:

- a) ako se otplata izvršava prema ugovoru o osiguranju koje je jamstvo otplate kredita,
- b) ako se radi o dopuštenom prekoračenju ili
- c) ako je kredit otplaćen u razdoblju tijekom kojega nije određena fiksna kamatna stopa.

(5) Vjerovnik može tražiti naknadu iz stavka 2. ovoga članka samo pod uvjetom da iznos prijevremene otplate premašuje 75.000,00 kuna unutar 12 mjeseci.

(6) Iznos naknade iz stavka 3. ovoga članka ne smije prelaziti iznos kamata koje bi potrošač platio tijekom razdoblja između dana prijevremene otplate kredita i dana prestanka ugovora o kreditu.

Prijenos prava

Članak 17.

(1) U slučaju prijenosa vjerovnikovih prava na treću osobu sukladno odredbama ugovora o kreditu, potrošač ima pravo, uz prigovore koje ima prema novom vjerovniku, isticati i sve one prigovore koje je mogao istaknuti izvornom vjerovniku.

(2) Izvorni vjerovnik dužan je obavijestiti potrošača o prijenosu prava iz stavka 1. ovoga članka, osim ako na temelju ugovora s novim vjerovnikom nastavi pružati kreditne usluge potrošaču.

Prešutno prihvaćeno prekoračenje

Članak 18.

(1) Ako prema ugovoru o tekućem računu postoji prešutna mogućnost da potrošač koristi prekoračenje, takav ugovor mora sadržavati i informacije iz članka 6. stavka 2. točke e). Vjerovnik je dužan redovito pružati navedene informacije u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju.

(2) U slučaju značajnog prekoračenja duljeg od mjesec dana, vjerovnik je dužan bez odgode obavijestiti potrošača u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju:

- a) o činjenici da je došlo do prekoračenja,
- b) o iznosu prekoračenja,
- c) o kamatnoj stopi,
- d) o svim mogućim kaznama, naknadama ili kamatama na dospelje neplaćene obveze.

Obveze kreditnih posrednika prema potrošaču

Članak 19.

Kreditni posrednici dužni su:

- a) u oglašavanju ili dokumentu namijenjenom potrošaču navesti djelokrug svojih ovlasti, a posebice obavljaju li poslove posredovanja za jednog ili više vjerovnika ili kao neovisni posrednici;
- b) navesti iznos naknade, ako takva postoji, koju je potrošač dužan platiti kreditnom posredniku za njegove usluge, te dogovoriti naknadu s potrošačem u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju prije sklapanja ugovora;
- c) priopćiti vjerovniku iznos naknade, ako takva postoji, koju je potrošač dužan platiti kreditnom posredniku za njegove usluge u svrhu izračuna EKS-a.

IX. PREKRŠAJNE ODREDBE

Kazne

Članak 26.

(1) Novčanom kaznom od 80.000,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj vjerovnik ili kreditni posrednik:

- ako oglašavanje ne sadrži informacije u skladu sa člankom 4. stavkom 2. ovoga Zakona
- ako u razdoblju prije prihvaćanja ponude ili sklapanja ugovora ne pruži pravodobno potrošaču sve informacije iz članka 5. ovoga Zakona
- ako ne pruži sve informacije iz članka 5. ovoga Zakona odmah nakon sklapanja ugovora o kreditu u slučaju iz članka 5. stavka 5. ovoga Zakona
- ako ne pruži sve informacije u skladu sa člankom 6. stavkom 8. ovoga Zakona
- ako u razdoblju prije prihvaćanja ponude ili sklapanja ugovora o kreditu iz članka 3. stavka 2. ili 4. ovoga Zakona ne pruži pravodobno sve informacije iz članka 6. stavka 2., odnosno iz članka 6. stavka 2. i 4. ovoga Zakona
- ako ugovor o kreditu nije sklopljen u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju
- ako ne preda potrošaču primjerak ugovora o kreditu,
- ako ugovor o kreditu ne sadrži sve informacije iz članka 10. stavka 2. ovoga Zakona, izuzevši informacije navedene u točki i) stavka 2.
- ako ugovor o kreditu u obliku prekoračenja iz članka 3. stavka 2. ovoga Zakona ne sadrži sve informacije iz članka 10. stavka 5. ovoga Zakona
- ako ne obavijesti potrošača o svim promjenama kamatne stope u skladu sa člankom 11. stavkom 1. ovoga Zakona
- ako ne obavještava potrošača o stanju i prometu po tekućem računu u skladu sa člankom 12. stavkom 1. ovoga Zakona
- ako ne obavijesti potrošača o povećanju kamatne stope ili o eventualnim naknadama koje mora platiti u skladu sa člankom 12. stavkom 2. ovoga Zakona
- ako ne obavijesti potrošača o otkazivanju i razlozima otkazivanja ugovora u skladu sa člankom 13. stavkom 3. ovoga Zakona
- ako potrošaču ne omogući odustanak od ugovora sukladno članku 14. ovoga Zakona
- ako ne obavijesti potrošača o prijenosu prava iz članka 17. ovoga Zakona
- ako ne pruža redovito informacije iz članka 6. ovoga Zakona
- ako potrošaču ne omogući prijevremenu otplatu sukladno članku 16. ovoga Zakona
- ako u slučaju znatnijeg prekoračenja dužeg od mjesec dana ne obavijesti potrošača u skladu sa člankom 18. stavkom 2. ovoga Zakona
- ako ne postupa u skladu sa člankom 19. ovoga Zakona
- ako pruža usluge potrošačkog kreditiranja bez odobrenja iz članka 21. ovoga Zakona
- ako nadležnom inspektoru i drugim osobama ovlaštenima za nadzor ne omogući provođenje nadzora sukladno članku 23. stavku 1. ovoga Zakona
- ako protivno odredbama članka 10. stavka 3. ovoga Zakona potrošaču, besplatno i u svakom trenutku tijekom cjelokupnog trajanja ugovora o kreditu, ne stavi na raspolaganje izvještaj u obliku otplatnog plana
- ako ne dostavi izvješće Ministarstvu financija u skladu sa člankom 22. Pravilnika o odobrenju za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja (»Narodne novine«, br. 14/10. i 16/13.)
- ako odobrava kredite protivno ovom Zakonu
- ako se ne pridržava propisa donesenih na temelju ovoga Zakona i to članka 21. stavka 2. Pravilnika o odobrenju za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja (»Narodne novine«, br. 14/10. i 16/13.), članka 3. Pravilnika o obvezi informiranja potrošača i o dodatnim

pretpostavkama za izračun efektivne kamatne stope (»Narodne novine«, br. 14/10. i 124/13.) i članka 1. do 5. Pravilnika o sadržaju, obliku i načinu vođenja evidencije sklopljenih ugovora (»Narodne novine«, br. 1/13.),

– ako protivno odredbama članka 11.a stavka 1. ovoga Zakona ne definira parametar koji će koristiti za donošenje odluke o korekciji promjenjive kamatne stope, ne razradi uzročno-posljedične veze kretanja parametra i utjecaja tih kretanja na visinu promjenjive kamatne stope, ne odredi razdoblja u kojima se razmatra donošenje odluke o korekciji visine kamatne stope

– ako protivno odredbama članka 11.a stavka 4. ovoga Zakona potrošaču prije sklapanja ugovora o kreditu ne predoči propisane elemente, ne upozori ga na rizike promjenjivosti, ne ugovori promjenjive elemente na temelju kojih se izračunava promjenjiva kamatna stopa

– ako protivno odredbama članka 11.a stavka 5. ovoga Zakona za postojeće ugovore o kreditu u kojima nisu definirani parametri i njihove uzročno-posljedične veze ne ugovori s dužnikom parametar, i to jednu od sljedećih varijabli: EURIBOR, LIBOR, NRS, prinos na Trezorske zapise Ministarstva financija ili prosječnu kamatnu stopu na depozite građana u odnosnoj valuti te fiksni dio kamatne stope i razdoblja promjene kamatnih stopa ili kod stambenih ugovora o kreditu, kod kojih je tečaj ugovorene strane valute u odnosu na ugovoreni tečaj na dan prvog korištenja kredita aprecirao više od 20 %, ne primjenjuje zakonsko ograničenje visine kamatne stope ili po prestanku aprecijacije ne ponudi potrošaču konverziju preostalog dijela neotplaćenog kredita u kunski ili kredit s valutnom klauzulom EUR bez naknade ili potrošaču zaračuna bilo kakve troškove ugovaranja i popratne troškove u vezi s tim

– ako protivno odredbama članka 11.a stavka 6. ovoga Zakona potrošaču kod kojeg treba provesti povećanje kamatne stope ne dostavi obavijest o povećanju 15 dana prije njegove provedbe ili obračuna naknadu za prijevremeno vraćanje kredita i

– ako protivno odredbama članka 20.a ovoga Zakona ugovori maksimalnu EKS veću od propisane

– ako u propisanom roku protivno odredbama članka 12. stavaka 4. i 5. ovoga Zakona ne ponudi potrošaču kojemu je umanjeno ili ukinuto prekoračenje po tekućem računu, obročnu otplatu iznosa za koji je prethodno dopušteno prekoračenje umanjeno, ili iznosa ukinutog prethodnog dopuštenog prekoračenja, u 12 mjesečnih obroka i primjenom kamatne stope koja vrijedi za dopušteno prekoračenje po tekućem računu.

(2) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka i odgovorna osoba u pravnoj osobi.